„ЗАСТАВА“ излази редовно средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 33. У Новом Саду у недељу 2. (14.) марта 1886. ГОДИНА XXI.

3. (15.) МАРТ.

Пре 38 година букнула је 12. (24.) фебруара буна у Паризу и срушила је престо грађанског краља Луја Филипа, а на монархијским рушевинама подигла се француска република. Исусове речи, да буде један пастир — бог на небу, и једно стадо — слободан народ на земљи, остварile су се за кратко време у Француској али свете речи: слобода, једнакост и братство, нису само становника у класичној земљи револуција одушевљавале и на борбу позивале, него су прешле француску границу и обишле готово све европске државе и народе.

Луч слободе светлио је из Париза свим тим народима и готово сви су се подигли, да се отресу средњевековних окова и сваког политичког и националног угњетавања. Свугде се народ бунио и тражио је своја права. Свугде је тиранији и реакцији претила пропаст од угњетених ал пробуђених народа

Иза фебруарске револуције у Паризу, наступиле су марчанске буне по Бечу, Берлину, читавој Немачкој и Пешти. Свугде су народи тражили политичких и економних слобода а у Немачкој и у Италији поред тога и национално уједињење. Ни Словени нису остали скрштених руку, него су поред општих политичких слобода тражили и осигурање и развитак своје народности.

Тај покрет је и Угарску захватио. Кад се 3. (15.) марта поводом побуне у Будимпешти срушили феудални средњевековни окови и прогласила политичка слобода и грађанска равноправност, онда су тај чин и Мађари и све немађарске народности радосно поздравили и изгледаше, као да ће братство и солидарност између Мађара и народности вечито бити. Али у истини догоди се са свим друкчије, јер иза тог радосног и великог догађаја наступи несретан расцеп, који је нашу домовину довео до ужасног грађанског рата Мађари у заносу свом не хтедоше признати народности, него су хтели, да сви угарски држављани буду Мађари а немађарске народности опет са своје стране траж ше, да им се призна народност, да се створе услови, који ће осигирати њихов национални опстанак и културни развитак и да се остваре привилегијална права српског народа. То је изазвало трвење и расцеп између мађарске владе и немађарских народа, те је најзад дошло и до ужасног грађанског рата, који се напослетку свршио и поразом народности и поразом мађарског народа.

Од тог доба прохујало је већ 38 година, а вели се, да је историја учитељ народа и државника, но ако и само летимичан поглед бацимо на развој ствари и догађаја у Угарској, ми морамо признати, да је споменута реченица грдна лаж.

Наши државници нису поцрпли из историје никакве корисне поуке, већ ако су што научили, то су само научили како ће постепено и систематски уништавати народне слободе и непоштовати права и интересе немађарских народности, те ето на жалост видимо данас, да оног истог месеца када се пре 38 година уништио феудализам и прогласила политичка слобода и грађанска равноправност, тог истог месеца хоће угарски сабор да уништи са свим општинску самоуправу и све муниципалне слободе. Оног истог месеца, када су се пре 38 година по ваздуху орили одушевљени усклици о слободи, једнакости и братству, хоће угарска влада да положи у гроб стару угарску муниципалну слободу и да од Угарске створи круто централизовану и реакционарну државу! Уместо у напред, ми све у натраг идемо. Уместо да наставимо и усавршимо рад наших предака, морају им се са нашег рада кости превртати у гробу. Уместо да их надвисимо и постидимо стварањем све ширих политичких и друштвено-економских слобода, морају се они нас стидети са нашег сићушног и назадног делања. А уз то ни са питањем народносним не стојимо боље, него што смо стојали пре и за времена 1848-ме године, те и најограниченији човек мора увидети, да такво стање ствари не може нашу домовину никаквом добру одвести.

И ето под таквим ће приликама читава Угарска прославити 3. (15.) март као светли дан, када се народи ослободили феудализма и добили устав и уставне слободе.

И ми се том дану радујемо, али наша радост није непомућена, јер не можемо, да се сетимо дана, када је проглашена уставна слобода, а да се уједно не сетимо и несретног грађанског рата, којег су у главном проузроковали тадашњи заслепљени мађарски државници. Но наша радост није само с тога непомућена, већ и зато, што видимо, да нам се како које године све већма политичке слободе скучавају и уништују, те ето после 38 година, откако је у Угарској пао феудализам, хоће и тако доста скучену општинску самоуправу са свим да нам униште. Тек кад Угарска пође непрекидно путем слободе, правде и напретка на политичком материјалном, културном и националном пољу онда ће тек наша радост бити чиста и непомућена. А ако би добар удес дао, да историја одиста скорим буде свим државницима, мађарском народу и немађарским народностима учитељ, те да наша домовина пође једино спасоносним путем, па да се све већма проширују политичке слободе, унапређује материјално стање и оствари потпуна национална равноправност, онда ће тек немађарске народности и мађарски народ имати оправданог узрока, да се радују и да славе дан, који је отаџбини нашој такву немерну срећу донео. Кад би угарски народи уставним путем такав дан уписали у своју историју, онда само патриоте не би имали узрока да зебу за своју отаџбину и да се с потпуним правом надају све лепшој будућности.

Такав 3. (15.) март славио би се искрено и одушевљено у нашој отаџбини с једног на други крај. **Л. А.**

РУСИЈА И ЦРНА ГОРА.

Петроград 22. фебруара..

„Застава“ и још неки други листови донели су за нас Србе у опште прерадостну вест; да се наследник руског престола царевић Николај Александровић верио с' једном ћерком књаза Николе црногорског брдског и зетског.

Пре свега морамо вам приметити, да је то у Русији акт од велике и ванредне важности, као и ванредни радостни догађај, кад се престолонаследник руског царства вери и жени. То се царским указом државноме савету, правителствујушчем синоду и верном руском народу објави.

Друго треба да знате, да се у Русији као нигде код кога другог владалачког двора на васпитање не само наследника престола него и других чланова царске куће велика пажња обраћа; и да су чланови царске куће до своје зрелости строгоме — надзору, и руководству подвржени, означене су и године, кад се особито престолонаследници жене.

Ја вам не могу вест, коју је „Застава“ о верењу наследника с' црногорском књагињом донела, потврдити, а још мање — опровргти. У Русији је врло деликатна ствар о одношајима царске куће говорити Новине о том не говоре, и регистрирају само оно, што се у царскоме дому догоди, а никад не говоре о ономе, шта ће бити

Ја сам прилику имао виђати и говорити с млогим од уплива, и с личностима, које код двора приступа имају, и које су у многе тајне посвећене. Нисам пропустио и ту иначе врло деликатну ствар о верењу наследника додирнути. Позитивног одговора чути не могу, и само ће те код по добног разговора на лицу сваког радост и задовољство опазити, а одговор гласи „то је воља Божја, и како императорска величества зажеле!“

У колико не желим у ту иначе врло деликатну ствар дирати, још мање о томе у новине писати, ипак не могу а да моме српскоме срцу одушке не дам, то вам ипак јавити морам, да се у највећим круговима врло предосторожно и поверљиво о верењу наследника цесаревића, црногорском књагињом говори, и у комбинацију доводи, да је то можно, док наследник који је још врло млад, а исто млада је и црногорска књагиња, за женидбу буду.

У колико се види и опажа, и у колико о тој ствари на површину избија, то се руски народ у опште томе веселоме гласу радује. У толико се чује и говори потанко да је та намера од самог цара Александра, и царице. Тако се говори и нагађа.

Ако се то оствари, а хоће ако Бог даде, то ће онда Ловћен припојати, проговориће Бог славе, Бог Словена и Бог Срба, разведриће се српско небо, а на светскоме дивану чуће се и српски глас.

Тако умствујем ја, а уверен сам да Србина на мору, Дунаву, Сави, Дрини, Босни, Уни, Неретви Цетињи и Лики нема, коме тај радостни глас срцу весеље, а души рај бити неће, кад помисли, да ће јуначка Црна Гора родити руску царицу. Нек је срећно и у добар час, а и хоће ако Бог даде! Нехотице морам вам једну ствар наспоменути.

Ту недавно виђох једног Црногорца, с којим заметнух разговор о данашњем стању Црне Горе, и о трудном положају у ком се она данас као стешњена и окружена налази. Уједно споменух и тежње кнеза Николе, како он тежи и жели, да своје отачество у колико је можно унапреди да се на просветноме и другоме пољу развија

Наивни Црногорац слушао ме врло пажљиво, и кад сам ја готов био рећи ће он мени: „Имаш човече разлога што о данашњем нашем стању и положају тако говориш, јер је све тако; али ти треба да знаш: шта је Црна Гора и којој је кум? „Ја не поњах шта ће Црногорац да каже, него му и опет приметих, да је положај Црне Горе данас доста тежак, и да је чак њена независност у опасности. Црногорац ми рече знаш ли ти да ми Црногорци и света Русија свашта доста имамо, да се никога не бојимо, и да смо у стању побједити, и заратити с којом ти државом драго!“ Одговорих му „Сад знам и верујем да је јуначна Црна Гора увек сложна била да своју слободу и независност и онда одбрани и очува, кад су турске ордије на далеко и широко крстариле, али сад кад чујем, да Црна Гора и Русија кад своје новце и своје војске помешају, и измешају победити, и с којим ти царем драго заратити могу; онда знам шта је Црна Гора!“ Црногорац настави: „И ти треба да знаш да Црна Гора без Русије ратовати неће, а кад то буде, онда ћемо вјера ти Божја покушати да видимо где је Призрен град, и где су наше границе?“

То нису празна погађања, или сан на јави, него је то нешто што је можно, и што ће пре или после бити, и нек је срећно јуначкој Црној Гори! **П.**

ЛИСТАК.

НА ПРВУ ИГРАНКУ.

У богатом оделу, цвећем искићеном, седела је мати на наслоњачи. Поред ње, у белом руву, шетала се њезина ћерка. Није хтела да седне, бојала се, да не угужва своју балску хаљину.

Око њих по соби беше ваздан крпица, покиданих вештачких цветова, на столу игле и конац, чешљеви и четке и ваздан других помоћних средстава, који доприносе, да се женске укажу на игранкама у свем „сјају.“

„Шта, већ осам сахата прошло!“ викну нестрпељиво ћерка, „а оца још нема? А, ми ћемо се зацело задоцнити.“

„Не мари ништа,“ одговори мати, „не морамо ми баш ни прве бити.“

„Али ни последње, јер тада ће се одмах рећи, да се градимо занимљиве.“

Мати се насмеши.

„Но, па кад ти је дуго чекати, а ти седи, да ти причам штогод. Шат ти тако брже прође време.“

И ћерка седне, али врло опрезно, да неби како год одело повредила.

„Је-ли, познајеш ту жену, што нас је мало час очешљала?“ запита је мати.

„Ту бабу са смежураним лицем и са упалим очима?“

„Не, није то баба, нису њу обрвале толико године, колико невоље.“

„Ти је знаш?“

„О, врло добро, слушај само пажљиво, што ћу ти причати о њој.“

„Ја сам била још дете, кад је она била твојих година, или нешто старија. Била је то најлепша девојка у вароши и није било момка, чије око није за њу запело.“

„Шта, зар ова баба?“ викну девојче и скочи са свога места. „Па зар ћу и ја така бити?“ рече скоро очајно и погледа се у огледало.

Али огледало је још показивало мило, лепо лице девојчино; оно јој није знало показати слику будућности. Девојче се умири и опет седне исто онако опрезно као и пре.

Мати се насмеши и настави.

„Да, да, најлепша у вароши. Родитељи јој пак били су доста имућни, — сад ћути, ћерко немој ме прекидати, док не свршим — и волели су своју ћер јако. Није она имала неизвршених жеља.

„Сећам се, била сам још дете од једва осам година, кад ме је мати повела на игранку, не хотећи ме саму оставити код куће. Ја сам нашла тамо другарица, па и ми смо трчале за њом, вичући: „Гле, лепе Маре, гле, лепе Маре!“

„И она је то чула, и из наших уста, и из уста силних јој удварача, старијих и млађих. И огледало јој је то казивало, а није јој било нужде, да буде благ судија на спрам себе, као што су то многе друге. Можда баш с тога, што им је и од потребе!

„Нагрнуше просиоци. Могла је бирати, али њој као да није ни један срца отео, она није хтела да се удаје. После годину дана дође неки сиромах, млад човек. Беше нижи чиновник. Он јој се кунијаше како је љуби и она му паде у наручја.

„Родитељи се распитали за њега. Нису чули најповољније гласе, те нису били ради, да је за њега удаду. Али она је хтела. И тим је било све свршено.

„Узели су се. Испочетка је био нежан муж, бар она се издаваше за сретну. Али родитељи њезини сумњаху, и слабо вере поклањаху тој срећи. Но она се није никад жалила, та ваљда ипак није ни имала повода!

„Тако прође неколико година. Родитељи умреше а и не сазнадоше, да ли је заиста сретно њихово дете. А била им је јединица, — тако пређе све имање њихово у руке њезине и њенога мужа

„Она је имала својих мана, била је самовољна, тврдоглава, али је имала и добро срце. Па због тих својих особина и била је така на спрам родитеља јој. Није хтела да призна, да је погрешила што се за овога удала, а није хтела ни да их жалости и последње дане им горча, казивајући им своју несрећу.

„А родитељи се добро распитали и истину су чули. Он није марио за кућу и домаћи живот. Додворио јој се и узео је, — што је богата, да би тим лакше могао подмиривати своје потребе садање и будуће.

„Па није се ни устручавао, да јој се одмах у почетку покаже у правој својој боји . .

„Али све је још добро било, док су родитељи живели. Добро?! . . . Та бар могло се трпити. Али са родитељима сађе у гроб и њезин добри дух. До тада беху само дани трпње, ал од тада дани патњи и мука.

„По читаве дане, недеље, није долазио дома. А кад је дошао, она га није ни питала где је био, шта је радио, опростила би му све то, и само би га молила да у будуће више тога не чини. Али он је слабо хајао за њене молбе и немилосрдно би је отискивао од себе.

„Прође и година патњи и мука. Она се још надала, е ће се он поправити. Та шта је она згрешила богу, да тако век векује? Он се мора повратити, она још мора бити сретна. О, ви, дани среће, ала нам лаганим корацима идете у сусрет!

„Једном није дошао кући ни после неколико дана, ни после неколико недеља. . . Па прође и неколико месеци, а њега нема да се дома врати. Али место њега дођоше гости, који јој кућу продадоше. . .

„Он ју је упропастио. . . Она на то никад

Назаренство и црквено-словенски језик.

Истина је Назаренство све дубље хвата корена у нашем народу. Час по час може се читати, како Назаренство напредује у једном или другом месту. Сваком искреном родољубу мора ово заиста велике бриге задавати.

Обраћало се на свештенство и на учитељство. Али заман. Тужбе никако не престају. Све већма нас трује ова зараза. Па нека се не доскочи ширењу Назаренства, хоће наш народ и опет велики губитак претрпети. Мучно би било од једанпут пронаћи пут, да се Назаренство у опште уништи; но ипак би се могло помоћи, да та струја не продире у наш народ.

Читао сам у 27. и 28. броју цењене „Заставе“ чланак под насловом: „Како би се Назаренству, том новом и најопаснијем непријатељу народа српског, доскочити могло,“ у коме се вели, да би се могло на пут стати Назаренству, кад би се наше црквено богослужење служило на српском језику, — кад би се дакле све наше црквене књиге превеле на српски језик.

Хоћу и ја своје мишљење у том погледу да изнесем.

Наша браћа тамо преко Саве до скора су умирали за крст часни и слободу златну. Бивали су натицани на колац и у тим танталовим мукама били су умирени и сасвим задовољни, кад су се само прекрстили и поглед свој на небо управили. То им је била сва молитва Па и иначе нису су се молили друкче, а и сад се не моле. „Боже помози“ и „Хвала Богу“ све и сва. Још ако који знаде „оченаш“, онда је већ побожан човек.

И Срби с ове стране Саве нису били богзна како „црквени“ људи, па опет зато нису клонули, кад је Рим свом снагом наваљивао на православну веру. И што су неки превртули вером, нису зато, што им се римокатоличка или која му драго вера боље допада; него што су морали. Неке је опет заслепило богатство и слава. Није их дакле неразумевање црквеног богослужења отерало у туђе јато.

Па и данас не гони неразумевање црквеног богослужења Православне у Назарене. Биће ту врло много других узрока, а ово и ако би био узрок, биће од најмањих.

У Црној Гори незна се за Назаренство. Али се не зна ни за незадовољство. Црногорци се развијају и напредују на основу урођених обичајних закона. Свештеници им нису богзна како научени људи, али су ипак веће народне у потпуном смислу. Треба стати па гледати, како Црногорци бојак бију за слободу. Мач у десници, а часни крст у левици предводи их у бој. Па тако и јесу дични и чувени. А код нас? Сваки појединац предомишљао би се, да ли би пошао за свештеником или не. Биће дакле да су прилике и околности изазвале у нас Назаренство, а не неразумевање црквеног језика.

Лутерани, Калвини и други имају на свом рођеном језику богослужење, па опет зато ови највећма нагињу Назаренству. Наш народ не зна ни шта значи „амин“, и тек у најновије доба опажа се и код њега ова зараза. Ја знам једно српско место, у коме је већ од више времена само један једини Србин Назарен. Од других вероисповести има их читаво јато. Ако се прилике не промену, може са и од наших још који наћи. Назарени су у опште ревни апостоли своје вере. Наш народ је доста напојен назаренском вером и њиховим назорима. Треба само згодна прилика, па би се лако дао навести на танак лед. Нека се нађе ко да му каже: „Народе, нећеш плаћати више попу попово, ако си Назарен“, ево их с места јатомице лете у Назарене, јер му је плаћање, и где треба и где не треба, већ додијало. Намет на вилајет, силни издатци, чини ми се, да су један од најглавнијих узрока, што и наш народ нагиње Назаренству, јер Назарени верују, да ће доћи једном равноправност на земљи и изједначење. Сав терет, што сноси за државу нешто му је лакши, јер увиђа да мора, а и ослања се на оно „цару царево“; али кад мора поред свег тога и за своју цркву да изда коју пару, макар што стоји тамо и „Богу божије“, — то му је тешко, као да и то не мора бити. Ја сам уверен, кад би се смањивали терети и дужности према држави, да би се и број Назарена смањивао, или бар неби напредовао. Ту нека се помогне, ако се може, а црквено-словенски језик нека остане, где је.

Па баш ако је и црквено-словенски језик тако велики узрок, што ће верни да прелазе у Назарене, дало би се то друкче помоћи, а не одмах напоље с њиме из цркве. Свештеници би могли сваке литургије пробеседити и по неки део црквених обреда протумачити. За читаву годину имао би наш народ гомилу веронаучног знања. А што је најглавније неби се могло свештеницима пребацити, да су добро наплаћени само за оно неколико „паки и паки,“ као што данас свет вели. Само нека се наши свештеници не придржавају строго оне реченице, која је у црквеним књигама, а стоји и у загради и гласи: „Јакоже настојатељ изволит;“ него нека се строго придржавају онога, што правило и свест свештеничка прописује, па ће се све на боље окренути. Ту нека се помогне ако се може, а црквено — словенски језик нека остане, где је.

Осим тога школа је ту, да потпомогне цркву у делању јој. Школа има огромно градиво из веронауке да свлада. Црквено — словенски језик је обавезан предмет у школи. Све најглавније црквене песме разјашњавају се и превађају на српски. Шта више недељна и празнична еванђеља и апостоли превађају се и из њих се извлачи морална поука. Али јест. Наше школе нису сасвим — наше. Враг је семе посејао њих Натоварио је школи многе као на јуначко плеће. Зато се једва дочека недеља да се не дела, па тако и изостаје много од онога, што је прописано из науке о вери и црквено-словенског језика, и што би највећма будило побожно православно осећање у мале Српчади Још из малена би се зажегла љубав цркви. Знање и разумевање црквених песама, апостола и еванђеља понело би се из школе у живот. Но кам те лепе среће! Било би то све лепо, ал дођоше дивљи, па истераше питоме. Увукао се мађарски језик, да истисне црквено-словенски. Ту нека се помогне, ако се може, а црквено-словенски језик нека остане, где је.

Наш црквено-словенски језик најближи је данас од свију словенских језика ономе старословенском језику, којим смо сви Славени говорили. Старо-словенски језик дотеран према руском, — тоје данашњи наш црквени језик. Он је пун лепих израза, равноврсних облика и слика (фигура). Не достаје ли нам у нашем језику каква фигура, отворимо црквену књигу, у њојзи ћемо наћи. Са многим европским језицима може се такмачити он, тако је богат. Па тај богати језик да ми избацимо из цркве; да га уништимо, а све зато, што га наш народ не разуме? Зар да не гледимо, како ће га разумети? Наши непријатељи једва би дочекали, да нас виде, како се удаљавамо од православне Русије.

Узмимо случај, да се све црквене књиге преведу на српски. Сваког, који познаје црквено-словенски језик и црквено појање занимало би, ко би то могао у онакав исти слог превести, као што је у црквено-словенском? Или би се ваљда и црквено појање морало изменути према преводу? Да се апостол и еванђеље у српском преводу читају — то разумем, али да се и сво појање преведе на српски — то не разумем. Народу треба утеха и мелема души, а то ће добити, кад сазна науку и језгро прочитаног апостола и еванђеља. Чује ли он „Господи помилуј“, „Тебје Господи“ или „Отца и сина, и свјатаго Духа, тројицу јединосушчнују и нераздјелнују“, то ће га тако исто побупити на молитву, као и „Господе смилуј се“, „Теби Господе“ или „Оца и сина и светога духа, тројицу равну и нераздељену.

Жива реч — у том оскудевамо. Нека је у сваком богослужењу „придика“, па да видимо, како би онда народ ишао у цркву. Богослужење се отегне читав сахат, а кадкад и дуже, а за сахат то је богме и доста и много на једном месту стојати. По неки има доста посла и недељом. Мора да се брине, како ће исплатити оно, што му треба, па бива да и у време богослужења a conto тога оде „да растера бригу.“ Да чује у цркви моралну поуку и упуства за живот, зацело би радије дошао у цркву, па још кад би знао, да неће у цркви зими озепсти, а лети опет пасти у несвест од дугог стајања. Кратко богослужење са дугачком „придиком“ на свакој литурђији“ — то нама треба, а црквено-словенски језик, нека остане, где је.

Узмимо случај, да се сво црквено богослужење на српском језику служи. Не би ли се можда наш народ узбунио у том случају? Шта би радили непријатељи православља, па и сами Назарени? Зар не би могли употребити ту згодну прилику, па нас Православне издесетковати? Ово су све тако важна питања, што дубоко засецају у живац будућности и православне и српске.

Добро би било, да се о овоме озбиљно размисли, и да се све околности, које могу наступити уважањем српске књиге у наше цркве, узму у обзир.

На завршетку скупићу сво своје мишљење у неколико речи.

Настојавајмо, да се наш народ у будуће не тужи на големе издатке као досад; или бар да се не тужи на црквено-просветне издатке.

Настојавајмо, да богословија буде права богословија, а свештеници прави носиоци православља.

Не допуштајмо, да се туђинштина полако увлачи у наше школе, већ настојавајмо, да се црквено-словенски језик у нашим школама што више негује, апостоли и еванђеља тумаче и т. д.

Настојавајмо, да богослужење буде што краће, а „придика“ на свакој литурђији што дужа.

А црквено-словенски језик, тај лепи и богати језик, оставимо где је. Он није крив...

Бранко.

Заплети на истоку.

Закључени мир између Србије и Бугарске дочекан је у целом Славенству са највећом радошћу. У осталом друкчије није могло ни бити. Крај братоубилачког рата пропратио је „Глас Црногорца“ овако: „Осана! кличе сваки пријатељ мира, свијет је одахнуо душом, опасност поновијех крвавијех сукоба уклоњена је, Србија и Бугарска углавиле су мир, те јевропска дипломација може у очи ускршњег поста, поновити божићну песму: „Слава на висинама Богу и на земљи мир, а међу Србима и Бугарима добра воља“. Томе се могу највећма радовати до скора завађена браћа Срби и Бугари.“

* * *

Полузванични турски лист „Тарик“ донео је подужи чланак, у ком износи потребу и с т о ч н е к о н ф е д е р а ц и ј е по примеру Немачке. По његовом мњењу Турској би припало политичко и војничко првенство управо вођство. Тада би Турска постала тако силна као и Немачка. „Тарик“ се нада да ће на то пристати у првом реду Грчка, па после тога и остале балканске државе. (?)

* * *

„Кронштатске Новине“ јављају да је прошле године за руску источну и црноморску флоту и сибирску флотилу 27 лађа разних врста израђено. Међу њима су најбоље велике оклопнице: „Катарина II“, „Чесма“, „Синопа“, „Император Александер II“ и „Адмирал Нахимов“, — даље топовске шајке „Сивуч“ и „Бобер“ и више торпиљера. Дуж кронштатског пристаништа, подићи ће се зид за обрану од гранита.

* * *

8. број „Глас Црногорца“ доноси у с л у ж б е н о м делу писмо митрополита црногорске јерархије. Баш када се у мир на Балкану најслабије верује, излази та окружница у којој се позивају Црногорци да између себе буду сложни, да међу њима влада потпуни споразум. Ово је свакако веома значајно. Главнија места из те окружнице гласе овако: „Ишчупајмо браћо из срдаца наших сваку мржњу и злобу, која се непристоји правом хришћанину ни поштеном човеку. Ђе таква клица злобне мржње корена ухвати, тамо никне сјеме које отровни плод несреће и пропасти уроди, и донесе од кога се читава покољења отровати могу, зато не допустимо нигда, браћо, да тако отровно сјеме земљишта нађе у срцима и душама нашима. Од такве пријепчиве душевне болести ако смијем рећи да је има међу нама, лијечимо се браћо на вријеме.“

* * *

„Н. Сл. Преси“ јављају из Б е о г р а д а: У добро обавештеним круговима мисле да ће Гарашанин после ратификације уговора о миру поднети оставку, а састављање новог кабинета да ће се поверити Чеди Мијатовићу.

* * *

Јуче 28. фебруара требала се у Београду потписати исправа уговора о миру.

* * *

О састанку цариградске конференције има све то поузданијих вести. Из П е т р о г р а д а јављају да ће се та конференција још ове недеље састати. Цариградске вести тврде чак и то да ће се конференција данас у суботу састати. По најновијим вестима, та ће конференција само одобрити турско-бугарску погодбу, Што се тиче органског статута за Источну Румелију сазваће се нова конференција да га одобри. У осталом у Петрограду ни су били ни пре зато да ревизију овог статута обави турско бугарска комисија, него да Европа утиче на облик и начин те ревизије.

* * *

Из А т и н е јављају да ће се сачекати решење румелијског питања, па тек онда приступити даљем раду.

Политички преглед.

Угарски сабор у седници од 11 марта наставио је расправу о зак. предлогу муниципија. Први је говорио А л м а ш и члан крајње левице. Проширена власт вел. жупана, — мисли он — шкодиће а не да ће поправити зло на пољу администрације. У будуће можемо рећи да немамо самоуправе, већ тиранску владу. Влада хоће овај закон да управи против народности. О н а с е в а р а ако м и с л и д а ћ е т и м е з а д о б и т и н а р о д н о с т и. О н и ћ е с а м о о н д а љ у б и т и с в о ј у д о м о в и н у, а к о у њ о ј с л о б о д а п р о ц в е т а. С и л о м и т и р а н и ј о м н е м о г у с е о н и з а д о б и т и. У м и р н о д о б а о д р ж а ћ е б а ј о н е т и п о ј е д и н е е л е м е н т е у м и р у, а л и у с у д б о н о с н о м т р е н у т к у с и г у р а н ј е р а с п а д. (Бурно одобравање од стране крајње левице.) Овај зак. предлог сматра опасним и погрешним, с' тога га не усваја. — Још су говорили п р о т и в предлога С а л а ј и, З а и и Н е м е т, а з а предлог Т е р е к и Б у ш б а х.

Аустријски буџет. Буџетски одбор Аустријског сабора имао је 11. марта седницу у којој је усвојио од владе предложени буџет за 1886 годину. По томе буџету износили би за текућу годину државни приходи 507,795.041 ф. А издатци 516,694.471 ф. Према томе би био дефицит 8,899.430 ф. А не 7,034.034 ф као што је влада тврдила у прорачунској расправи.

Енглеска попушта. Судећи по најновијим вестима Енглеска као да ће напустити Судан. Положај њезине војске тамо је јако незгодан. Донгола је поново у рукама Махдијеваца, а устаници се спремају да на лето свом жестином нападну на Енглезе и да до последњег издисаја бране своја огњишта. Попуштање Енглеске састојало би се у томе што је наредила да се енглеске трупе на мисирској граници замену са урођеничким, даље да се на Донголу не напада. Ако се ове вести обистине, онда је Енглеска дигла своје руке од Судана.

Српско народно позориште.

У Четвртак 25. фебруара држао је ужи, артистички, одбор дружине за срп. нар. позориште седницу. Седница беше важна, јер су се м е њ а л и ч л а н о в и.

Г. Андр. Десимировић дао је још пре неколико дана оставку, а одбор је отказао овим члановима: г. М. Банићу, г. Димитријевићу и гђцма Брандобранској и Николићевој.

На место њих примљени су г. Динић и г-ђа Динићка, г. Лукин-Лазић и г. Стојичевић.

Одбор је претресао и ангажман г Димитријевића и г-ђе Димитријевићке, (Рајковићке) но нашао је, да су те снаге с к у п е. Г. Лукић и г-ђа Лукићка нудили су се такође, но и они су одбијени, поред осталог и зато, ш т о с у м е с н и в р ш а ч к и п о з о р и ш н и о д б о р и ј о ш н е к и г р а ђ а н и м о л и л и, д а с е г. Л у к и ћ п р и м и. То главни одбор није схватио као препоруку, него као о т е ж а в а ј у ћ у

није ни помишљала, она је хтела само њега да поврати. Никад јој није ни падало на ум, да би и тако што био кадар да учини.

„Брзо је била са собом на чисто...

„Али је још за времена извадише из воде и одведоше у варошку болницу.

„Пре мање но десет година била је најлепша, мед најбогатијима, весело је гледала у будућност, надала се најружичастијој — сад, са сломљоним надама у срцу, без лепоте и богатства, — о, та то је често тако кратка века! — без икога свога лежи као утопљеница у болници варошкој.

„Шта да ти даље причам? Свршетак знаш и сама. Преболела је бољу, предигла се. Живела је, али да може живети, морала је радити. И она је радила и изгледало је као да се свега одрекла. У младости шта је чинила? Лицкала се и чешљала се, и ништа више. А сада мора то д р у г и м а, д а р а д и, д а ж и в и.

„Да, да, жалосно је то! Она сирота и није имала великих мана. Била је тврдоглава, мазна а како тешко мора сад то да каје. Многе имају и великих грехова, па их ипак мимоиђе несрећа, сретне су. А ко би знао шта носи дан, шта ли ноћ? Да ли ћемо и ми још бити у даљем животу сретније или ћемо пасти у несрећу?... Али учимо свет п о з н а в а т и, то ће нам бити јак штит, што ће многе беде од нас одбијати. Свакако учимо се и на туђој невољи, будимо снажна духа, старајмо се да осигурамо себе и без лепоте, и без богатства...“

И таман мати да заврши причу, уђе отац у собу. Обе устану, а ћерка би му се пре материне приче без сумње већма обрадовала.

За мало, на су сви троје седили у коли и возили се на игранку.

Ћерка се дала у мисли.

Шта јој је мати то б а ш с а д причала? Не зна ни сама како је то било али махом к'о да јој неста све добре воље, оног расположења за игранку.

А како се радовала овом дану, овом часу! Као мало дете што броји дане пред божић, тако је и она пре два дана подвикивала: Данас дан, сутра дан, прекосутра — игранка!

А сад, кад је већ то тако близо, кад је дели само неколико тренутака, равнодушна је, нерасположена...

Сирота она жена!

Али, и она ће се удати. И она је девојка, наравно, и она мора једаред добити мужа. Па хоће л' и њен бити такав? Па ако буде, зар ће о н а бити крива томе? Та шта је и та жена крива, што је имала о н а к о г мужа? А мати је говорила о њ е з и н и м, ж е н и н и м манама!

Зар јој мати није могла други пут то причати — та откад долази та жена к њима! — — кад би имала више времена за премишљање...

Кола стадоше.

Сви троје изађоше из њих и упутише се дворани.

Девојче су обузела осећања, која она з а с а д ј о ш није могла потпуно да схвати...

И она уђе нерасположена у дворану, на п р в у и г р а н к у...

М. Ш. М.

околност, као неку пресију, којој он бајаги није хтео да попусти.

Бележимо и ово без примедбе. И опако ћемо у току идуће недеље испунити задату реч и писати опширно о приликама нашег позоришта. Тада ће бити говора о свему. За сад износимо на јавност она два акта, којим су вршачки месни позоришни одбор и свиколики редовни преплатници позоришта из Вршца, молили главни одбор, да приме г. Лукића и г-ђу Лукићку, и које су молбе схваћене као пресија. Писмена гласе:

Славном средишњем одбору за срп. нар. позориште у Н. Саду.

У интересу напретка српско нар. позоришта као и да би се учинило задовољење вршачкој српској публици која позориште тако обилато потпомаже позоришни одбор у Вршцу слободан је односно глумца и глумице г. Андре Лукића и гђе Тинке Лукићке, до скора чланова срп. нар. позоришта славном средишњем одбору за срп. нар. позориште у Н. Саду поднети представку, да се ове изврсне снаге поново ангажују и приме за чланове позоришног одбора. Ову своју представку и жељу грађанства вршачког поткрепљује овај одбор као што следује:

Г. Андра Лукић изврстан је глумац и вештак у својој глуми, као што је познато славном одбору а и свакоме који је гледајући његову вешту глуму и слушајући његов диван глас уживао у њему и поносио се својим нар. позориштем.

Г. Андра Лукић служио је својом глумом за образац млогом глумцу а својом интелигенцијом редовно је утицао на образовање млађих глумаца.

Овај је човек, ретком истрајношћу, послужио као глумац и члан срп. нар. позоришта народу своме 14 година Из тога је судити, да је својом последњом оставком имао основаног разлога када је напустио нар. позориште, да опет као глумац послужи просвети једног дела нашега народа, коме је позориште још нужније но нашем народу у овим крајевима. Њега на овај корак нису навеле једино новчане прилике, као што се слушало говорити, јер он — код позоришта где се налазио — није ни близу тако датиран био, као што бејаше наплаћен код срп. нар. новосадског позоришта.

Можда је г. А. Лукић оставио нар. позориште ради више циљи, да пропутује српске крајеве на балканском полуострву и да се упозна са обичајем карактером и врлинама нашега народа онога краја, што је свакако студија једном глумцу.

У осталом може се рећи, да је сваки глумац и глумица више пута напуштао нар. позориште, али је свагда, и ако је био вешт глумац, врло радо натраг примљен, јер је школован старији глумац далеко бољи од новајлије. За потврду овога навода има се примера баш међу члановима који се данас налазе код нар. позоришта. По томе дакле не може бити разлог да се г. А. Лукић и његова жена зато не приме поново за чланове нар. позоришта, што су прошле године у лето поднели своје оставке, и још мање може овај одбор поверовати гласу, по коме је славни средишни одбор за срп. нар. позориште у Н. Саду поводом молбе г. Андре и Тинке Лукић, закључио у будуће само новајлије примати за чланове срп. нар. позоришта. Овакав закључак имала би права донети сама главна скупштина срп. нар. позоришта, ма да он, узгред нека је речено, не би био од практичне вредности по нар. позориште.

И напослетку г. Андра Лукић глумац је који се у својим улогама не може заменити нашим познатим глумачким снагама. Сем тога он је радо виђен у свакој нашој општини, а и ова околност млого припомаже угледу срп. нар. позоришта.

Гђа Тинка, жена г. А. Лукића, такође је ваљана снага нужна нар. позоришту својом глумом и песмом.

Кад се дакле ове побројане околности објективно у обзир узму, онда би славни одбор у интересу позоришног друштва сагласити се са овим одбором, жељом овд. грађанства и осталог овостраног народа, да се глумац и глумица г. Андра Лукић и Тинка Лукић ангажују и приме поново за чланове срп. нар. позоришта са свима бенефицијама које су уживали.

Овај одбор не може ни замислити, да постоје основани разлози, по којима би се могле одбити ове особе од народног позоришта, па за то се и нада, да ће му се ова представка што скорије и повољно решити

Треба једном, у интересу позоришта, да престану личне зађевице међу позоришним особљем, нити је умесно ове зађевице потпомагати, па безобзирно растеривати ваљане глумачке снаге, ако се неће да се наше боље општине све више отуђују од свог мезимчета срп. нар. позоришта.

Из седнице позоришног одбора држане у Вршцу 23. фебруара 1886.

Лаза Вевенковић, перовођа. **Ђура Цвеић,** председник.

ИЗЈАВА.

Потписани Срби Вршчани, као претплатници и редовни посетиоци позоришних представа овим изјављујемо, да се у свему слажемо са представком овомесног позоришног одбора у погледу ангажовања глумца г. Андре Лукића и жене му гђе Тинке Лукићке, а тако исто и од своје стране нај оплије препоручујемо славном средишном одбору за срп. нар позориште у Н. Саду, да уважи жељу овдашњег одбора и у дружину нар. позоришта поново прими речене глумачке снаге.

У Вршцу 26. фебруара 1886.

Потписани својеручно:

Светозар Урошевић трговац, Марко Первуловић трг., Ник. Брашован учитељ, Ник. Остојић трг., Свет. Брашован учитељ, Др. Ђока Милосављевић, Ђура Цвеић адвокат, Мита Пекаровић трг., Коста Поповић трг., Алекса Јовановић трг., Никола Богдановић кожар, Коста Миринковић трг., Ђока Деметровић чиновник, Шандор Цветковић вел. бележник, Стева Токин подбележник, Коста Ненадовић чинов. Бранко Драгић трг., Коста Гренчарски адвокат, Ђура Богдановић кожар, Пера М. Маринковић, Васа Драгић трг., Јован Ђурић брашнар, Ђока Д. Митрашин трг., Васа Бозор солар, Јоца К. Обрадовић трг., Ђока Костић трг., Влада Костић трг., Васа З. Обрадовић трг., Арон В. Јовановић трг., Коста Богосављевић кабаничар, Мита Ристић општ. деловођа, Ђока Петровић зидар, Васа Петровић кројач, Коста Стефановић трг., Коста Милин трг., Ета Михајловић благ. вр. банке, Гига Андријевић трг., Тоша Г. Ђорђевић трг., Анка Јовановић угоститељка, Данило Милошевић трг., Коста Миленковић, киршнер, Милан Ј. Ђорђевић трг., Јосиф Стајић контролор, Љуб. Деметровић трг., Јоца Нешић чиновник, Ђока Јоановић трг., Ђорђа пл. Боте синови, Васа Лукић сапунџија, Јоца Стевановић трг., Ђорђе Вукадиновић прота, Стеван Бошковић парох, Јоца Н. Богдановић трг., Јоца Кешански столар, Ђорђе Лукић учит., Емилија Радак, Милан Перишић трг., Тима Марковић трг., Стеван Марјановић учит. Пера Милић свр. богослов, Арон Торбаров, Ђока Везенковић трг., Пера Спајић варош. газда, Др. Светозар Васић адв., Тима Деметровић адв., Ђура Јорговић адвокат, Стеван Цијук чинов., Васа Ј. Гренчарски трг., Ника Јовановић качар, Ђока Марковић бравар, Миша З. Обрадовић трг., Мита Матејић трг., Ђока Андрејевић трг., Арон Андрејевић трг., Глиша Гергеч трг., Пера Акимовић трг., Љуба П. Формаћ трг., Аца Гргеч трг., Коста Г. Гавриловић, Мита Дурса, Светислав Цвеић адвокат, Др. Ђорђе Јовановић, Ника Петровић трг., Лазар Радак парох, Свет. Лолић колачар, Ђорђе Миљковић трг. помоћник, Мита В. Токин трг., Јоца В. Токин трг., Аца Токин кабаничар, Жива Поповић кабаничар, Алекс. Тодосијевић кабаничар, Јоца Поповић брашнар, Тинка Панчић, Сима Г. Петровић трг., Макса Пантелић учитељ, Ник. Рајић чинов., Влада Поповић, Бранко Бранов учит., Коста Ђонин, Везенковић, Никола Урошевић трг., Шандор Путић трг., Света Војновић трг., Ђока Војновић, Др. П. Цијук, Кова Формаћ, Никола Рајковић, Коста А. Филиповић, Александра пл. Лазаревић од вел. Средишта, Јулија Миловић Панчић, Милан Ј. Јовановић трг, Милан П. Павловић, Јоца Богдановић стар, Божидар Теодор, Анастасија Илић.

Вести из места и са стране.

Председница добротворне женске задруге Српкиња Новосаткиња г-ђа Јулка Радовановићка добила је од краљице Наталије ово писмо:

Поштована госпођо!

Колико сам захвална прилагачима ове своте новаца, коју сте изволели донети и мени лично предати на наше храбре рањенике — толико више заслужују моје срдачно признање поштоване госпође чланице добротворне новосадске задруге, које су, као врле Српкиње, не само знатну помоћ од своје стране приложиле на ову хуману циљ, већ и тако огроман труд уложиле око прикупљања ове знатне помоћи. Поред усмене благодарности, ја Вас и овим путем молим, поштована госпођо Председнице, да изволите уверити поштовану задругу о мојој најтоплијој захвалности и најсрдачнијем признању на овом живом доказу сестринских осећаја.

Вами увек благонаклона и благодарна

Београд, 23. фебруара 1886. Наталија.

Укор новог босанског митрополита. Г. Калајиј коме је свакад на устима хвалисање како је он велик српски пријатељ показао је то „пријатељство“ према новом босанском митрополиту Николајевићу пре неки дан. Он је почео чак да и укоре дели. Не знамо шта га је на то навело ал' доста то да је он митрополита Николајевића укорио, како „Србобран“ јавља због овога: 1.) Зашто је на св. Саву у цркви био с десне стране руски конзул, а барон Николић с лијеве. 2.) Зашто је столица руског конзула била узвишена и украшена, а баронова није. 3,) зашто је митрополит на св. Саву ишао најприје у српску школу, а у гимназију је дошао тек при свршетку свечаности; и јели то хтјела да буде каква демонштрација. — 4.) Зашто се допустило, да учитељи говоре у српској школи ревулуционарне (?) говоре? Овђе ми је примијетити, да је говор био по све невине нарави, само што је био у српском духу, и говорио је о значају српскијех школа.

Баварска против прављених вина. Прављена вина, која су у последње време највише Чивути правили и продавали, утукли су наше виноградаре. Вина из Угарске, која су досада тако лепо име и глас имала у иностранству изгубила су своју цену због ове лажне производње. Угарски виноградари да томе злу на пут стану састали су се на збор, који је донео одлуку, да се прављењу лажних вина на пут стане. — Но ова фабрикација лажних вина није додијала само нашим, него и баварским виноградарима. У баварском сабору поднели су више посланика предлог за одлуку, да се лажна вина забране продавати и правити. Баварски се виноградари надају да ће овај предлог добити законску моћ, те би се тиме поремећене финансијске прилике баварских виноградара поправиле.

Радост шовиниста. Малу децу свака ситница обрадује, па то је случај и код мађарских шовиниста. Свикли су већ да им сваки рад око помађаривања неуспех прати, па кад се покаже где год нешто ма и налик на успех, одма скачу, тапшу као мала деца. У румунском месту Харастош-у приређена је игранка у корист ердељске задруге за помађаривање. Та игранка донела је неких 20 фор. прихода. Харастош је румунско место па се шовинисте радују откуд румунске „иридентисте“ прилажу на задругу за помађаривање. Додуше и вреди се радовати том — „успеху“!

Чивутска ракија, која је прави отров за оне који је пију, имала је већ толико својих жртава. Нарочито су у последње време у Пешти многи умрли од чивутске отровне ракије. Пре неки дан умрло је такође неколико особа. — Тај отров у виду ракије и наш ратарски сталеж јако троши, па с' тога мећемо на срце нашим сеоским свештеницима и учитељима да га од тога одвраћају.

† **Алфред Пенецке** заслужни чешки новинар, умро је 11. марта о. г. у Бечу. Мир пепелу његовом!

† **Јелена Петровићева.** Пишу нам из Срп.-Итебеја да је Српско-Итебејска учитељица Јелена Петровићева умрла дана 26. фебруара по ст. кал. код браће своје у Фердину код Панчева. Мир пепелу њезином!

Раднички страјкови. Напоран рад, никаква слобода а премалена зарада гони раднике да обустављају свој рад, да „страјкују“ и да траже повишицу зараде. Таких страјкова било је ове године у Енглеској, Италији, Француској па сада и у здруженим америчким државама. У Њу-Јорку су жељезнички, на 4000 столарски, и остали радника обуставили рад, па траже повишицу. У Мериленду па и у осталим америчким крајевима незадовољни су радници и траже изласка из овог по њи несносног стања.

Немцима у Паризу не иде баш тако добро. Против њих се чини оно, што Немци у Пруској чине против Пољака. Париска општина отпустила је све Немце раднике, који су чистили улице. Сада се у немачкој штампи дигла читава граја против ових насиља француских. Немци заборављају шта све они чине Пољацима. Разуме се њима је лакше било чинити неправде, него их трпити.

Помађаривање српских места у Банату. Пишу нам из Сараволе да су у тамошњем општ. представништву Румуни против српске опозиције пристали да се име њиховог места помађари. Саравола ће се од сада звати Sárafalva. — У осталом говорићемо о овоме у идућем броју опширније.

☛ **Доиле је дотерала Србија?** Наш чланак под тим насловом морао је због нагомиланог материјала из овог броја изостати.

Кратке вести. У Рајзенбершкој штедионици проневорено је 200.000 марака. — Верешчагинову слику „Гроб Аврамов“ купио је гроф Кароњи. — У Шпанији поплављено је много земљиште. Било је на шпањолским обалама и буре, те је многа лађа пропала. — За мухамеданске исељенике из Босне купио је султан велик простор земљишта у Малој Азији. — Из Вулкојских руднека злата украђено је много злата. Кривци су ухваћени. — Прошле 1885. године помађарило је 675 особа своја имена. Од тих су 340 чивути. — У Калабрији срушило се од силних киша 250 кућа. — За председника славонске адвокатске коморе изабран је др. Пејичић, — У Русији се помишља на оснивање козачке флоте, јер су се козаци показали као добри бродари. — Ескими имају свој илустровани лист „атнагагалиути“ (штиво). Дакле и они имају свој илустровани лист, а Срби? — У штали Солара Вертинитона у Норвиху отворила се земља и у њу је пропао један коњ. — Вулкан Етна у Италији почео је да избацује ватру, камење и лаву. Било је у околини неколико земљетреса. — На Жил Верна пуцао је у Паризу један луд човек јако га је ранио у ногу. — У Лавову је почело горети позориште.

Трговина.

= **Нови Сад** 1. (13.) марта. Житарска радња на свршетку овонедељног рада била је и гора, на будимпештанској и на нашој пијаци окретна, живља са прометом већим па и ценама шеници напредним. Што је готове робе у магазини, а која је све до сад причувана за бољу цену, на захтевање купаца услужише већи део имаоци са ценом нешто повишеном.

Расположење у иноземству па и преко мора у Америци, са спекулацијом у храни мање више постало је благо, тихо и са умереним назадком у ценама. Тако је у Америци настало веома тихо кретање, те се одтуд убродовило за Европу знатне количине шенице. У Енглеској је довоз повећао а тенденција мирнија настала. Јужна Немачка набавља непрестано Аустро-Угарске шенице и ражи; цене се чврсто држе. У Русији је настало живље кретање у послу са храном, и одваја се велика количка за извоз на остале потребне Европске пијаце.

У Будимпешти је у течају ове недеље било знатне продаје са шеницом и млинови и спекуланти су у купу учествовали.

Цене су чарсте па и напредне. Једино је што пречи и већем послу за храном, што је вода у Дунаву ниска, и што је врло хладно време те је и леда пуно, па је с тога врло мали довоз хране.

На пијаци нашој житарској и ако није великог промета, цене се држе чврсто, а по неке партије шенице са неколико новч. и више се плаћају.

Недељни пазар са храном свршује се код нас са ценама овим: Шеница прве каквоће 7 ф. 80 н., средња 7 ф. 40 н., лакша 7 ф. Наполица 6 ф. 20 н. Јечам 4 ф. 20 н. Зоб 5 ф. 70 н. Кукуруз 4 ф. 80—90 н. Све од 100 кгр.

Производи. Брашно се израђује али је разашиљање ослабило. Цене се држе пређашње. Варива роба наших вртара-бостанџија због врло хладног времена много слабију продају има. Нема страних купа. Цене се држе за сада старе без промене. Пасуљ бели 7 ф., пасуљица 8—8 ф. 50 новч., жути 7 ф. Лук црни 8, 9—10 ф.. арпацик 24, 28 до 35 ф. од 100 кгр. Кромпир 22—24 ф. од 1000 килограма.

Маст свињска на више 47 ф., на мање 50 ф. Сланина сушена 48—49 ф., пађена 50 фор. од 100 кгр.

На свињској и месарској пијаци нема промене. Свиње тешке 35—36 н,, средње 36 н., лакша месната роба 37—38 новч. Теоци 7—8 ф., средњи 9—11 ф., тежи старији 13—14 ф. од ком. Јагњци 4—6 ф. од пара.

Време ведро хладно. Вода у Дунаву у врло малом надолажењу, леда има крајника.

*

У Иригу је одржан теодоровски овогодишњи вашар. Како је ванредно за ово доба године јака зима, вашар је слабо посећен у опште, а продаја, осим мршавих свиња са сваком робом врло слаба. Рогате марве није било а, и оно што је дотерано на вашар, све је слабо и мртво. Цена је била воловима 140—150 ф. средњим 160—180 ф., старијим тежим 200—220 ф., од пара. Коња је је мало и било и продавано. Свиње мршаве су одржали тако рећи цео пазар на овом вашару. Робе је било задоста, а купаца од Суботице и Сегедина се нашло те је продаја живахно текла са ценама вишим каквих већ поодавна у ових крајева била није. Плаћани су годишњаци 12—14 ф. па и 16 ф., двогодишњаци 18—24—28 ф, од пара.

Са производи није било промета и продаје. Занатлијска и трговачка роба није никако пролазила.

*

У Будимпешти 27. фебруара (11. марта.) Шеница са умереном понудом, млинови само мало узимали, спекулација је више у купу учествовала цене са 5 новч. више. Остала зрна покрај умерене продаје без промене у ценама. Пазарена шеница потиска тешка 76. 8 ф. 45—55 н., 73. 8 ф. 50—60 н, 78 8 ф. 60—70 н., 79. 8 ф. 70—80 н., 80. 8 ф. 50—60 н., 79. 8. ф. 55—70 н 8 ф. 70—75 н. На три месеца.

Раж 6 ф. 60—80 н. Јечам за храну 5 ф 35 н. до 6 ф. 30 н. финија роба 6 ф. 70—75 н.. за пиваре 7 ф. 38—8 ф. 80 н Зоб 6 ф. 40—85 н. Кукуруз 5 ф. 5 50—55 н. Проја 4 ф. 60—5 ф 25 н. Детелино семе луцерка 42 ф. 50—45 ф., црвена 44 ф. 50—45 ф. 80 н.

Термини шеница за пролеће 8 ф. 37—39 н. за јесен 8 ф. 52—54 н. Кукуруз мај-јуни 5 ф. 59 до 61 н. Зоб за пролеће 6 ф. 49—51 н.

Производи. Маст свињска 52 ф. Сланина сирова 45 ф. Шљиве српске 100 к. 8 ф. за окт. новемб. $8^{3}/_{8}$.

У **Будимпешти** 27. фебр. (11. марта). Марвени вашар. Догоњено је 991 к. угар. 43 срп. волова, 322 угар. краве; 39 бикова и 35 бивола свега 1430 к. рогате марве. Продаја била живахна. Плаћани угарски волови 47—50 ф., српски 46—49 ф, краве 40—45 ф., бикови 38—45 ф. од м. ц.

Најновије вести.

— Дезидер Силађи, један од најуваженијих вођа средње опозиције иступио је из странке. Сад је већ сигурно, да ће се примити министарства правосуђа. Сирома Апоњи, остаће још сам, ако т. ј. и он не превије колено пред Тисом.

— Посланици који закључише мир, поднели су исти већ на потпис владарима. Већ идућих дана састаће се у Букурешту да измену ратификације.

— Хрватски се бан умешао у судску независност. Познато је да је кр. стол седморице у Загребу смањио казну посланицима Дру Д. Старчевићу и Јосифу Гржанићу. То је бана огорчило, те ће по свој прилици, како је почео, све чланове стола седморице пензионовати.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 1. марта у вече.)

Београд. (Од нашег нарочитог извештача.) У Нишу се држи министарски савет. Дознаје се, да ће се сазвати скупштина од данашњих посланика, којима је рок истекао. Решено је и то, да влада даде оставку, али да краљ уважи ту оставку само онда, ако узмогне Чеда Мијатовић, дакле опет напредњак да састави кабинет. Мијатовић врбује људе из разних партија, неби ли му који наишао на лепак. Влада Мијатовићева неће никако задовољити народ.

Темишвар. У селу Дубовцу — близу Ковина — нашла и запленила је власт у српској школи „забрањено“ учебнике. Против учитеља поведена је истрага. Један члан школског одбора суспендован је.

Лондон. Ако се Грчка и сад не умири, велесиле ће одпозвати своје заступнике из Атине и онда ће заједничка европска флота посести грчка пристаништа.

НОВОСАДСКА СВОЈЕВОЉНА ВАТРОГАСНА ЗАДРУГА.

ПОЗИВ

НА XIV. РЕДОВНУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

КОЈА ЋЕ СЕ

У НЕДЕЉУ 14. МАРТА ОВЕ ГОД.

у 3 сата после подне у задружној дворани држати.

НА ОВУ СКУПШТИНУ ПОЗИВАЈУ СЕ ЧЛАНОВИ ЗАДРУГЕ.

Нови Сад, у марту 1886.

Председник:

СТЕВАН ПОПОВИЋ-ПЕЦИЈА

градоначеоник.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Изашао је

„ЈАВОР“

БРОЈ 9.

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Властник: **Змај Јован Јовановић.** Уредник: **Др. Илија Огњановић.**

Садржај:

Нена. Приповетка са села. — Шибао ме... Песма Миле Поповића. — Неверница Приповетка из живота. Од В. М. (Наставак.) — Грофица Репсијева. Написао Мавро Јокаји. Превела Милева Симића. (Наставак.) — Владика Петар Петровић Његош и Ј. Гагић руски конзул у Дубровнику. (Наставак.) — Осам дана у Црној Гори. Побратиму Аксантији Мародићу срп. нар. сликару. Од дра Лазе Томановића. (Наставак.) — На примједбу г. Мештеровића — Листак: Кобила осам дана дугачка, четири дана широка и до подне лисаста. Српска народна приповетка из збирке Вл. Красића. — Књижевност. — Друштва. — Белешке. — Читуља. — Разно — Књижевне вести.

„Јавор“ излази сваке недеље на читавом табаку и стаје на 3 месеца ф. 1·25. За стране земље ф. 1·50.

У Н. Саду 1 марта 1886.

ИЗДАВАЧИ „ЈАВОРА“

Књижара Луке Јоцића и др.

Српско народно позориште.

(Недељни ред позоришних представа)

У недељу 2. марта с новом поделом улога: **„Вампир и чизмар.“** Позоришна игра у 3 чина, с мађарског од Јосифа Сигетије прерадио Јован Ђорђевић.

ОГЛАСИ.

Schwarzseidene Faille Française, Surah, Satin merveilleux, Satin Loxur, Atlasse, Damaste, Ripse und Taffete fl. 1.10 per Meter bis fl. 8.85 in ca. 120 versch. Qual.) versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei ins Haus das Seidenfabrik-Depot **G. Henneberg** (k. und k. Hoflieferant), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Reinseidene Stoffe 80 kr. per Meter, sowie à fl. 1.10 und fl. 1.35 bis fl. 6.10 (farbige, gestreifte und carrirte Deffins) versendet in einzelnen Roben und Stücken zollfrei in's Haus das Seidenfabrik-Depot **G. Henneberg** (k. und k. Hoflieferant), **Zürich.** Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

АЛЕК. ТЕОФАНОВИЋА

У СЕНТОМАШУ 2—3

потребује једног шегрта који одма ступити може. Срби имају првенство.

СТЕЧАЈ.

Општинска управа у Молу (Бачка) објављује, да је за данашњи дан заказани избор општ. порезника до 1. априла т. г. 9 сати пре подне одгођен. С тога се позивају сви они, који желе ово место добити, да са доле означеним сведочбама снабдевене молбенице долупотписаном бележнику до дана избора поднесу.

Нужна је сведочба:

1.) Моралног владања.

2.) О досадањем занимању, даље сведоџба да је компетент у бележничкој писарни 2 године радио, да дужности око порезних и пристојбених (illeték) ствари потпуно разуме, и да осим мађарског још и српски потпуно говори.

3.) Сведоџба од управе Бач бодрошке жупаније, да је општ. бележнички испит положио.

Ово је место скопчано са 500 фор. годишње плате, која се у напред месечно из општ. благајне исплаћује.

У Молу (Бачкој) 1. марта 1886.

Антал Микошевић, с. р. општ. бележник — **Вен Ференц** с. р. кнез.

1—3

ЗАЈМОВИ

УЗ ОТПЛАТУ НА РАТЕ (АМОРТИЗАЦИЈУ)

НА ЗЕМЉЕ И КУЋЕ.

набавља доленодписани на оранице од 300 фор. па до највиших свота, а на варошке куће од 2000 фор горе у следећим процентима:

на 40½ год.		од 5000 фор.	горе са	5¾%
„ 38	„	„ 5000 „	„ „	6½%
„ 32	„	„ 5000 „	„ „	7 %
„ 20	„	„ 2000 „	„ „	8½%
„ 39	„	„ 1000 „	„ „	6¼%
„ 30½	„	„ 1000 „	„ „	7½%
„ 33	„	„ 300 „	до 10.000 ф.	7 %
„ 17	„	„ 300 „	„ 10 000 ф.	10 %
„ 17½	„	„ 300 „	„ 2.000 ф.	9½%

Под овде означеним процентима разуме се отплата главнице с каматом заједно

Дотичне зајмовне своте исплаћују се после обављеног обрачуна у готовом новцу, а слободно је сваком дужнику свој дуг, односно остатак свога дуга и пре истеченог рока уз предходан полгодишњи отказ кад год хоће отплатити.

На варошке куће и оранице даје се зајам до половине, а на винограде и т. д. само до трећине исказане своје вредности.

За потраживање зајма потребне су следеће исправе: код земаља: а) потпуни грунтовнички извод, б) катастрални посједовни лист (на коме се има посведочити од општине да су дотичне парцеле идентичке (истоветне) са грунтовницом и да нису никаквој опасности воде изложене, в) пореску књижицу (буквар) Код кућа има се у проценбеном записнику особито узети обзир на чист приход.

П. Полешевић

комиснопарска радња за хипотекарне зајмове

у Новом Саду

дунавска улица, код златне кугле.

1 3

КАФАНА

код „вароши Пеште“ у средини Новога Сада са билијарем, рестаурацијом, путничким собама, дивном баштом, станом, шталом и другим локалитетима издаје се под кирију од 1. маја о. г. Поближе Kaffe v. Kiss, Semlin, у сопственој кући. 1—6

Објава лицитације.

„Заложница“ јавља овим да ће се 11. (22.) марта 1886. године у 9 сахати пре подне под руковањем судског изасланика на јавној лицитацији **продавати заложене ствари** којима је рок откупу 10. (22.) марта **истекао**. П. н. купци дакле учтиво се позивају овамо.

Странке, које би још вољне биле своје пале ствари да искупе или да рок залози продуже, позивају се овим, да то учине најдаље до 10. (22.) марта.

У Новом Саду месеца марта 1886.

1—2 **Игњат Вајнфелд.**

МЕШОВИТА И ГВОЖЂАРСКА РАДЊА

М. Г. ЈАНКОВИЋА

у Тителу 1—2

потребује шегрта и практиканта из добре куће, који одма ступити могу.

СЕМЕЊЕ

СВАКЕ ВРСТЕ

ПОЉСКО. БАШТЕНСКО И ОД ЦВЕЋА

може се добити у трговини

СПЕЦЕРАЈА, РАЗНИХ ДЕЛИКАТЕСА, РУМА И ТЕЈА

Д. КОДЕ У НОВОМ САДУ.

! Приспели су са Малте нови овогодишњи кромпири по 24 нов. кила! 5—8

САЛАШ од 170 јутара најлепше сремске земље на ком се налази штала за 20 коња, велика шупа, кућа са две собе и кујном, који лежи близу жељезничке и паробродске станице, даље 40 јутара у истом атару у већим парцелама ал у разним потесима издају се ома на једну или више година под закуп.

Ко жели сву ту земљу под закуп узети, нека се изволи обратити на поштов. уредништво овога цењеног листа. 1—3

ПРОДАЈА КУЋЕ.

Кућа бр. 1619. у пирошком сокаку продаје се из слободне руке. Упитати се ваља код доленодписаног.

ЈОВАН КОЛАР,

3-3 у Новом Саду.

ШЛИКОВА

ГВОЖЂАРСКА ЛИВНИЦА И ТВОРНИЦА СТРОЈЕВА НА АКЦИЈЕ У БУДИМПЕШТИ.

Централни биро: **Waitzner-Boulevard 17.** — Творница стројева: **Äussere Waitznerstr. 1696.—1699.**

препоручује изврсне патент. шликове

ПЛУГОВЕ СА ДВА И СА ТРИ РАОНИКА

ЦЕНЕ ОД ФОР. 58.— НА ВИШЕ.

ШЛИКОВЕ ПЛУГОВЕ СА ЈЕДНИМ РАОНИКОМ И RAYOL-ПЛУГОВЕ

и

ОРИГИНАЛНЕ VIDATS-ПЛУГОВЕ

по редуциране цене, као и

СТРОЈЕВЕ ЗА ПРЕКРУПУ

ГАРНИТУРЕ ПАРНИХ И GÖPEL-СТРОЈЕВА ЗА ВРШИДБУ

по најјефтиније цене. 2—6

Ценовници на захтев бесплатно и франко.

СТОВАРИШТЕ У НОВОМ САДУ КОД г. Б. СТЕФАНОВИЋА.

Суморни живот болеснички опет се разведри, чим се поврати изгубљено здравље.

Изјаве оних који су оздравили, од јуна, јула и августа 1885 — на корист сличним болесницима

Сензацију, коју изазва здравствено пиво Ј. Хофа од сладова екстракта, Ј. Хофа сладова шоколада, и Ј. Хофа сладови бонбони за прса, ове три ретке и истовремене појаве потпомогоше: акламација образоване Европе, а сад и Америке, одобравајуће изјаве свију лечника за унутрашње болести, с чиме и одликовање наградном медаљом у свези стоји, и најпосле благонаклоност владара, принцева и принцеза уз чега иду многобројне дворско-набављачке дипломе и одличија за заслугу. За сада је број тих високих одличија скочио на 63, и без обзира на то, што се од неко доба кретање у санитетском фаху опазило, постао је недостигнут. Започнимо изјавама публике, од које се преко сто хиљада захвалница у творничаревој архиви чувају.

Главна творничарска радња за Аустро-Угарску ц. кр. двор. набављача већине суверена европских, господина

ЈОВАНА ХОФА

ц. кр. саветника, поседника ц. кр. златног крста за заслугу са круном, витеза високих пруских и немачких ордена, проналазача и јединог творничара Ј. Хофовог сладовог екстракта, двор. набављач већине кнезова европских, Беч (творница: Grabenhof, Bräunerstrasse 2. творничко стовариште и писарница: Graben, Bräunerstrasse 8.)

Толна, 17. јуна 1885.

26 маја послани сладови препарати били су код мене од успеха. Дугогодишњи, мучни кашаљ престаје, а апетит ми се повраћа. Молим вас да ми 33 боце здравственог пива од сладова екстракта пошаљете. С поштовањем

Др. Хуго Руст,

ц. кр. регим. лечник у 7. хусар. рег. Толна, Угарска

Пре свега примите моју најискренију и најтоплију захвалност на добром учинку вашег особитог здрав. пива од сладова екстр., које је мојој ћерци тако дивно послужило, те је заиста јако ојачало, и апетит јој и сан повратило. Примите још једном и у име моје ћерке, шт. господине, моју срдачну захвалу на вашем изврсном леку. Остајем ваша благодарна

Олга пл. Мерцљак рођ. бароница од Кабалини-Еренберг

удовица ц. кр. дворског саветника.

Нови, код Реке, 5 јула. 1885.

Благород. госп.! Слободан сам и опет вас замолити ваше благородство за ваше изврсне сладове екстракте за моју болесну жену, и то по исту цену као пре, пошто је пиво од сладова екстр. од таквог учинка било, да се моја жена попивши 13 боца на моју највећу радост опоравља. Да ми је могуће, да вам лично захвалим, не би ми тешко пало, и била би ми највећа жеља, највећег добротвора од свију људи, утеху болних једном видети, човека, који је таким чудним начином сваком болнику мелема набавио.

Дао вам Бог дуг и сретан живот ради одржања свију болника.

Ђур, 9. јула 1885. **Ернест Ручер**, фелдвебел, 5. комп.

Ваши сладови препарати, које сам употребљавао, употребљене су с најбољим успехом јер сам ето опроштен грудобоље; молим да ми још за 5 фор. Ј. Хофова пива од сладева екстр. познате.

Вел. Михаљфалва, 29. јула 1885. **Пољак Ференц.**

Откако употребљавам сладово пиво здравље ми се тако опоравило, да ми се повратио апетит; с тога молим вас још 11 боца пива од сладова екстр.

Арпад-Нађ-Салонта, 6. августа 1885. **Бети Јанош.**

Наруџбина испод 2 фор. не уважава се.

Све продаваонице овлашћене су за препродају литографисаним, бојадисаним плакатом.

ПОЗИВ

на XVI. редовну главну скупштину

СРПСКЕ ЗАДРУГЕ

ЗА МЕЂУСОБНО ПОМАГАЊЕ И ШТЕДЊУ

У НОВОМ САДУ

која ће се држати у четвртак **13. (25.) марта 1886.** у дворани III. срп. осн. школе код св. николајевске цркве **у 9 сати из јутра.**

ПРЕДМЕТИ ВЕЋАЊА:

1. Подношење завршног рачуна (билансије) за годину 1885. са извештајем надзорног одбора и рукујуће управе.
2. Давање опроснице (Absolutorije) и предлог за одлуку о подели делимака.
3. Предлози управе.
4. Избор рукујуће управе и надзорног одбора.
5. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

П. н. честичари 3-ћег и 4-тог кола, који желе у овој скупштини учествовати, нека изволе своје овласнице за гласање примити код председништва управе овог завода најдаље до **6. (18.) марта о. г.**

Из седнице рукујуће управе, држане 24. фебруара (8. марта) 1886. у Новом Саду.

2—3 **УПРАВА.**

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.